Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

Цана 2 кап.

№ 19 (925) Май, 1966 г.

Год выдання 11-ы

Чалавека нельга прымусіць смяяцца. Калі радасць унутры, яна і ў вачах, і на вуснах. А яна ёсць у гэтых людзей, якіх вы бачыце на здымку. І самая галоўная прычына іх радасці—яны жывуць на Радзіме. Пётр ШЧЭРБА (першы злева), яго жонка Марыя, унучка Іра, Галіна і Канстанцін КУТАСЫ—мінчане. Трое з іх—Пётр, Марыя і Канстанцін—шмат год былі ў Аргенціне. Як яны і іншыя рээмігранты з Аргенціны ўладкаваліся на Радзіме, як жывуць, мы расказваем сёння на 4-й і 5-й старонках нашай газеты.

Фота А. САСІНОЎСКАГА.

У АБСТАНОЎЦЫ палітычнага і працоўнага ўздыму, выкліканага рашэннямі XXIII з'езду КПСС, ідзе падрыхтоўка да дня выбараў у Вярхоўны Савет СССР — вышэйшы орган дзяржаўнай улады ў нашай краіне.

Паўсямесна — на заводах і фабрыках, у калгасах і саўгасах — кандыдатамі ў дэпутаты названы самыя дастойныя сыны і дочкі савецкага народа—выдатныя дзеячы партыі і дзяржавы, перадавікі прамысловасці і сельскай гаспадаркі, вядомыя пісьменнікі, вучоныя.

У калгасе «XVII партз'езд» Столінскага раёна славіцца сваёй ударнай працай звеннявая Ксенія Якаўлеўна Кляцун. Хлебаробы ведаюць яе і як чулага таварыша, добрага дарадчыка. І таму зразумела, чаму яны аднадушна назвалі Ксенію Кляцун сваім кандыдатам у дэпутаты. Лепшую шліфавальшчыцу цэха лесавозаў Ганну Іванаўну Ясючэня вылучылі кандыдатам у дэпутаты вышэйшага органа ўлады мінскія аўтамабілебудаўнікі. Сярод названых кандыдатаў у дэпутаты перадавая калгасніца сельгасарцелі імя Свярдлова Горацкага раёна Марыя Уладзіміраўна Цітова, даярка саўгаса «Азярцы» Глыбоцкага раёна Ядзвіга Казіміраўна Садоўская, старшы аператар атмасферна-вакуумнай трубчаткі Полацкага нафтаперапрацоўчага завода Аркадзь Сцяпанавіч Казлоў.

Высокае давер'е народа, яго любоў і павагу заваёўвае той, хто, не шкадуючы сіл, творча працуе на сваім участку, ніколі не спыняецца на дасягнутым, няспынна шукае шляхі для паляпшэння прадукцыйнасці працы, хто актыўна ўдзельнічае ў грамадскім жыцці.

З кожным днём шырыцца выбарчая кампанія. Яна праходзіць пад знакам непарушнага адзінства партыі і народа. Духам гэтага адзінства і згуртаванасці, арганічна характэрным нашаму грамадству, і прасякнут Зварот Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза да ўсіх выбаршчыкаў — рабочых і работніц, сялян і сялянак, савецкай інтэлігенцыі, да воінаў Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту. У гэтым важным перадвыбарным дакуменце партыя шчыра, ад усяго сэрца дзеліцца з народам сваімі самымі запаветнымі думкамі і планамі на будучае, чотка і ясна выкладае змест сваёй унутранай і знешняй палітыкі.

З новымі поспехамі ідзе наш народ насустрач выбарам. Яму ёсць чым ганарыцца і радавацца. Ды і як не радавацца, скажам, таму, што наша Айчына цяпер займае другое месца ў свеце па агульнаму аб'ёму прамысловай прадукцыі, што на яе долю прыходзіцца амаль пятая частка ўсёй сусветнай прамысловай прадукцыі.

Расце вытворчасць тавараў народнага спажывання. У 1965 годзе ў Савецкім Саюзе выпрацавана больш як дзевяць мільярдаў пагонных метраў тканін, 486 мільёнаў пар абутку. Значна павялічыўся выпуск радыёпрыёмнікаў, тэлевізараў, халадзільнікаў і іншых тавараў.

Павялічылася вытворчасць і прадуктаў сельскай гаспадаркі.

Значны крок наперад зрабілі савецкая навука і культура.

У Звароце да выбаршчыкаў партыя з ленінскай праматой гаворыць і аб нашых недахопах, цяжкасцях, аб нявырашаных задачах, заклікае савецкіх людзей на новыя здзяйсненні.

Савецкі Саюз — шматнацыянальная дзяржава. Адна з найвялікшых заваёў сацыялістычнай рэвалюцыі, наша гордасць і наша сіла — гэта стварэнне сапраўды брацкага саюза ўсіх нацый і нацыянальнасцей. І таму цалкам зразумела, чаму знаходзяць ва ўсіх савецкіх людзей гарачы водгук словы Звароту партыі—мацаваць дружбу народаў.

Адну з галоўнейшых сваіх задач партыя бачыць у тым, каб нястомна ўмацоўваць Савецкую дзяржаву, развіваць і ўдасканальваць сацыялістычную дэмакратыю.

У савецкіх людзей знаходзіць поўную падтрымку знешняя палітыка партыі, накіраваная на ўмацаванне трывалага міру на планеце.

Усё ў імя чалавека, усё для чалавека — вось генеральная лінія нашай партыі. Савецкія людзі цвёрда ведаюць, што партыя заўсёды з імі, яна іх мудры рулявы.

Па ўсёй краіне гучаць сёння словы ЦК КПСС да выбаршчыкаў:

— Усе на выбары!

На гэты заклік увесь савецкі народ адкажа аднадушным выбраннем кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

ПАДЗЕІ • ЛЮДЗІ • ФАКТЫ

ПАДЗЕІ • ЛЮДЗІ • ФАКТЫ

МІНСК

Выканаўчы камітэт гарадскога Савета дэпутатаў працоўных вырашыў увекавечыць у назве адной з вуліц імя Героя Савецкага Саюза, загінуўшага ў Вялікай Айчыннай вайне, Л. Н. Гурцьева.

●

Кожны дзень з пад'язных пуцей Гомельскага суперфасфатнага завода ва ўсе канцы краіны адпраўляюцца цыстэрны з прадукцыяй прадпрыемства — сернай кіслатой.

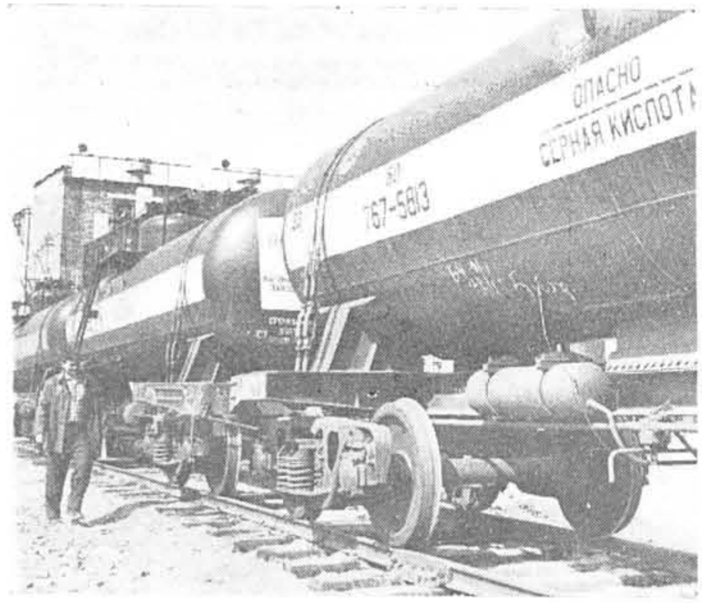

НА ЗДЫМКУ: эшалон з сернай кіслатой перад адпраўкай.

Фота **Ч. Мезіна.**

●

Калектыў саўгаса «Камунар» Гомельскага раёна завяршыў сяўбу ранніх збожжаных. Зараз ідзе пасадка бульбы.

Фота **В. Лупейкі.**

МАСКВА

3 мая 1966 года споўніўся месяц з таго моманту, калі штучная станцыя «Месяц-10» была выведзена на калямесяцавую арбіту і стала першым у свеце штучным спадарожнікам Месяца. За гэты перыяд станцыя зрабіла 244 віткі вакол Месяца, праляцеўшы больш 3,5 мільёна кіламетраў. Са станцыяй ажыццёўлена 139 сеансаў сувязі. Бартавая апаратура і сістэмы спадарожніка працуюць нармальна. Аналіз інфармацыі, атрыманай ад навуковых прыбораў, устаноўленых на борце спадарожніка, дазволіў зрабіць першыя папярэднія вывады аб складзе парод месяцавай паверхні, радыяцыйнай абстаноўцы і магнітных з'явах у калямесяцавай прасторы. Далейшыя навуковыя даследаванні з дапамогай штучнага спадарожніка Месяца будуць праводзіцца ў адпаведнасці з праграмай.

ГОМЕЛЬ

Абласны рускі драматычны тэатр правёў агляд творчасці моладзі, арганізаваны Беларускім тэатральным аб'яднаннем. Маладыя акцёры падрыхтавалі да агляду лепшыя саае работы, паказалі прадстаўнікам грамадскасці і членам журы ўрыўкі са спектакляў, у якіх яны заняты, а таксама выступілі ў тых ролях, якія яны хацелі б іграць у спектаклях тэатра.

ЕРЭВАН

У высакагорнай Бюраканскай абсерваторыі прахозіў міжнародны сімпозіум астрафізікаў. На сімпозіум сабраліся даследчыкі космасу з чатырнаццаці краін. Вучоныя-астрафізікі абмяняліся думкамі і абмеркавалі вялікую колькасць цікавых праблем, якія звязаны з вывучэннем актыўных працэсаў, што адбываюцца ў ядрах далёкіх галактык.

БУДА-КАШАЛЁВА

Да гэтага года сады ў саўгасе «Чырвонакастрычніцкі» займалі каля трохсот сарака гектараў, а сёлетняй вясной плошча пад імі павялічылася яшчэ на сто дваццаць. У саўгасе плануюць далейшае пашырэнне садовай зоны — да шасцісот пяцідзесяці гектараў. Для перапрацоўкі пладоў і ягад саўгас будуе ўласны завод.

ЕЛЬСК

Расце і прыгажэе вёска Дабрынь. Уздоўж прасторнай вуліцы выстраіліся васьмігадовая школа, урачэбны ўчастак, сельскі клуб, бібліятэка, сталовая, магазіны, прасторныя і светлыя дамы хлебаробаў. А будаўніцтва працягваецца. Толькі што справілі наваселле сем'і трактарыста Віктара Уласава, шафёра Мікалая Трошкі, пастуха Леаніда Нажынскага і іншых.

БРАЦКАЯ ДАПАМОГА ПРАЦОЎНЫМ ТАШКЕНТА

Калектывы прамысловых прадпрыемстваў Савецкай Беларусі аказваюць шчырую дапамогу працоўным Ташкента ў хутчэйшым аднаўленні горада, які пацярпеў ад землятрасення. У адрас сталіцы Узбекістана ўжо адгружана рэспубліканскай канторай «Белбудснабзбыту» 15 тысяч квадратных метраў сухой тынкоўкі, каля 15 тысяч квадратных метраў патоўшчанага аконнага шкла, 72 вентылятары вытворчасці Баранавіцкага завода гандлёвага машынабудавання.

Работнікі лясной прамысловасці рэспублікі выдзелілі для будаўнікоў Ташкента некалькі вагонаў з піламатэрыяламі і круглым лесам.

У бліжэйшыя дні вылятаюць у Ташкент прадстаўнікі Міністэрства будаўніцтва БССР для вызначэння на месцы мерапрыемстваў па канкрэтнай дапамозе, якую работнікі будаўнічай індустрыі Беларусі змогуць аказаць брацкаму узбекскаму народу.

✦

ДАМАСК. Савет Міністраў Сірыйскай Арабскай Рэспублікі ратыфікаваў пратакол аб супрацоўніцтве ў будаўніцтве плаціны і гідраэлектрастанцыі на Еўфраце, падпісаны ў Маскве ў выніку перагавораў сірыйскай урадавай дэлегацыі з Савецкім урадам.

✦

ВАШЫНГТОН. Камісія па справах узброеных сіл палаты прадстаўнікоў амерыканскага кангрэсу вырашыла выдзеліць на аснашчэнне амерыканскіх узброеных сіл ваеннай тэхнікай на 931 100 000 долараў больш, чым прасіў урад у прапанаваным ім ваенным бюджэце на 1967 фінансавы год. Дадатковыя сродкі прызначаюцца на будаўніцтва двух атамных фрэгатаў, узброеных кіруемымі рэактыўнымі снарадамі, на стварэнне антыракетнай сістэмы «Ніке-Х», звышсучаснага самалёта і кіруемай чалавекам арбітальнай касмічнай лабараторыі.

✦

ХАНОЙ. Падраздзяленні Арміі вызвалення атакавалі ў правінцыі Зіялай узлётнае поле амерыканскай авіябазы Плейку—адной з буйнейшых у Паўднёвым В'етнаме. У выніку налёту знішчана больш як 40 амерыканскіх самалётаў розных тыпаў, 11 абаронных умацаванняў, забіта і ранена 380 салдат і афіцэраў праціўніка.

✦

БОН. Некалькі тысяч людзей, якія сабраліся на вуліцах невялікага заходнегерманскага гарадка Хорста, былі сведкамі таго, як на ўскраіне ў непасрэднай блізкасці ад аднаго з сялянскіх двароў узарвалася бомба, якая ўпала з англійскага бамбардзіроўшчыка «Канбера». Чалавечых ахвяр па шчаслівому выпадку не было. Была папсавана страха дома і павыбівана шкло ў вокнах.

✦

АДЗІС-АБЕБА. У сталіцы Эфіопіі завершана работа канферэнцыі ўсходнеафрыканскіх краін. У ёй прынялі ўдзел прадстаўнікі Эфіопіі, Танзаніі, Кеніі, Замбіі, Малаві, Бурундзі і вострава Маўрыкій. Удзельнікі канферэнцыі выпрацавалі і падпісалі пагадненне аб стварэнні эканамічнага таварыства Усходняй Афрыкі.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Передовая статья сегодняшнего номера **«ЗА ШЧАСЦЕ НАРОДА»** посвящена предстоящим выборам в Верховный Совет СССР — высший орган государственной власти в нашей стране. Кандидатами в депутаты советские люди называют самых достойных сыновей и дочерей нашего народа. В Обращении ЦК КПСС ко всем избирателям партия делится с народом самыми заветными мыслями и планами, четко и ясно излагает суть своей внутренней и внешней политики.

На 2 стр. выступает министр мелиорации и водного хозяйства Белорусской ССР А. Алексанкин — **«БАГАЦЦІ БЕЛАРУСКІХ ТАРФЯНІКАЎ».** За пятилетку в нашей стране будет осушено 6,5 миллиона гектаров переувлажненных и заболоченных земель, и почти четверть их приходится на территорию республики. Белорусские торфяники таят в себе несметные богатства. Осушенные, они ежегодно будут дополнительно давать около миллиона тонн зерна, свыше двух миллионов тон картофеля, 400 тысяч тонн овощей, не менее двух миллионов тонн сена и много другой продукции.

80-летию со дня рождения Змитрока Бядули посвящена статья **«ЛЮБЛЮ БЯСКОНЦА МАТКУ БЕЛАРУСЬ»** (6 стр.). Змитрок Бядуля (Самуил Ефимович Плавник) родился в местечке Посадец бывшего Вилейского уезда в бедной еврейской семье. Его первый рассказ на белорусском языке «Поют ночлежники» был напечатан в газете «Наша ніва» в 1910 году. В последующие годы один за другим появляются его рассказы, стихи. Но лучшие свои произведения Бядуля написал в годы Советской власти — поэмы «Беларусь», «В Ясных Крушнях», повесть «Соловей», роман «Язеп Крушинский» и др. Богатое литературное наследие этого глубоко национального белорусского писателя волнует нас жизненной правдой и большой человечностью.

Поэтов так называемого «чистого звука» брали на свое вооружение реакционеры еще в XIX веке. Но лучшие представители русской и белорусской литературы всегда видели назначение поэзии в том, чтобы «глаголом жечь сердца людей». Трудно сказать, как классифицировали себя рифмоплеты, печатавшиеся в годы оккупации в газете «Новы шлях», издаваемой гитлеровцами в Минске, — называли ли они себя поэтами «чистого звука» или просто фашистскими прислужниками, но их стихи, призывающие к капитуляции перед врагом, нужны были оккупантам так же, как и полицейская дубинка (**«ДЗЕ Ж ТОЙ «ЧЫСТЫ ГУК»!»,** 7 стр.).

Если пограничный Брест называют западными воротами страны, то Брестская таможня — своеобразный барометр, показывающий рост технического прогресса СССР. Наряду с сырьем Советский Союз экспортирует оборудование для заводов и электростанций, тракторы, автомобили, часы, холодильники и многие другие товары. Через Брестскую перевалочную базу идут в нашу страну и разнообразные импортные грузы: из Чехословакии — обувь, из ГДР — мебель, из Польши — оборудование и т. д. Работе Брестской таможни посвящена статья **«ПРАЗ ЗАХОДНІЯ ВАРОТЫ КРАІНЫ»** (7 стр.).

Крепкая интернациональная дружба связывает рабочих минского завода имени Кирова и трудящихся немецкого города Рула. Родилась эта дружба еще в двадцатые годы, когда рабочие коллективы двух городов обменялись красными знаменами. **«ЛЁС ДВУХ СЦЯГОЎ»** (8 стр.) — это рассказ о том, как белорусские и немецкие трудящиеся через огненные годы войны пронесли знамя интернационализма и международной рабочей солидарности.

Весенний репортаж из Березинского заповедника ведет натуралист В. Буторов. После зимней стужи жадно впитывает земля теплые солнечные лучи, в новый зеленый наряд оделись леса и луга, разноголосым щебетаньем наполнились заповедные угодья, из-под коры и гнилых пней выползают насекомые, готовится к нересту рыба, проснулся голодный хозяин ельника — медведь. Пришла долгожданная весна (**«ЛІРЫКА ВЯСНЫ»,** 8 стр.).

НЕ ПАГАСНЕ ПАМЯЦЬ НАРОДНАЯ

Заліты сонцам поўдзень майскага дня. Над плошчай Перамогі гучаць урачыстыя мелодыі гімнаў Савецкага Саюза и Беларускай ССР. У памяць аб тых, хто аддаў сваё жыццё за мірнае сонца над Радзімай, за шчаслівыя ўсмешкі дзяцей, за светлую і радасную працу, узлятае над вечным агнём, ля якога застыла ганаровая воінская варта, урачыстае і гераічнае «Слаўся» Глінкі.

Тысячы мінчан сабраліся ля помніка-абеліска воінам Савецкай Арміі і партызанам Беларусі, якія загінулі ў баях за вызваленне нашай Радзімы ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Яркую зеляніну вянкоў, шматквецце букетаў прынеслі яны сюды ў гадавіну знамянальнай перамогі.

Да падножжа велічнага абеліска ўскладаюцца вянкі ад Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР, Савета Міністраў рэспублікі, ад камандавання і воінаў Беларускай ваеннай акругі.

З трох бакоў сцякаюцца да абеліска перамогі калоны прадстаўнікоў калектываў заводаў, фабрык, вну, школ, будаўнічых арганізацый, установ. Граніт помніка патанае ў кветках.

Вянкі ўскладаюць кіруючыя работнікі ЦК КПБ, Савета Міністраў і Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР, абкома КПБ, гаркома і райкомаў КПБ, выканкомаў абласнога, гарадскога і раённых Саветаў дэпутатаў працоўных, дэлегацыі ад прадпрыемстваў сталіцы. Ахопленыя пачуццём інтэрнацыянальнай салідарнасці, кветкі неўміручым героям прынеслі дэлегацыі кубінскіх, в'етнамскіх, самалійскіх і іншых замежных студэнтаў, якія навучаюцца ў Мінску.

У гэты дзень кветкі былі ўскладзены да помнікаў героям Айчыннай вайны, ля месц пахавання ахвяр фашызму, на месцах дзеянняў і смерці партызан і падпольшчыкаў, ля магіл невядомых салдат.

Цікавыя сустрэчы з былымі ўдзельнікамі гераічных баёў адбыліся ў многіх гарадах і вёсках рэспублікі. На эстрадах і адкрытых пляцоўках выступалі са святочнымі канцэртамі майстры мастацтваў, калектывы народных тэатраў, самадзейныя спевакі і танцоры. У тэатралізаваных прадстаўленнях уваскрашаліся гераічныя подзвігі савецкіх салдат і афіцэраў у баях за свабоду і незалежнасць Радзімы.

Урачыстасці працягваліся да позняга часу.

МІНСК, 9 МАЯ. На плошчы Перамогі ля помніка-манумента воінам і партызанам.

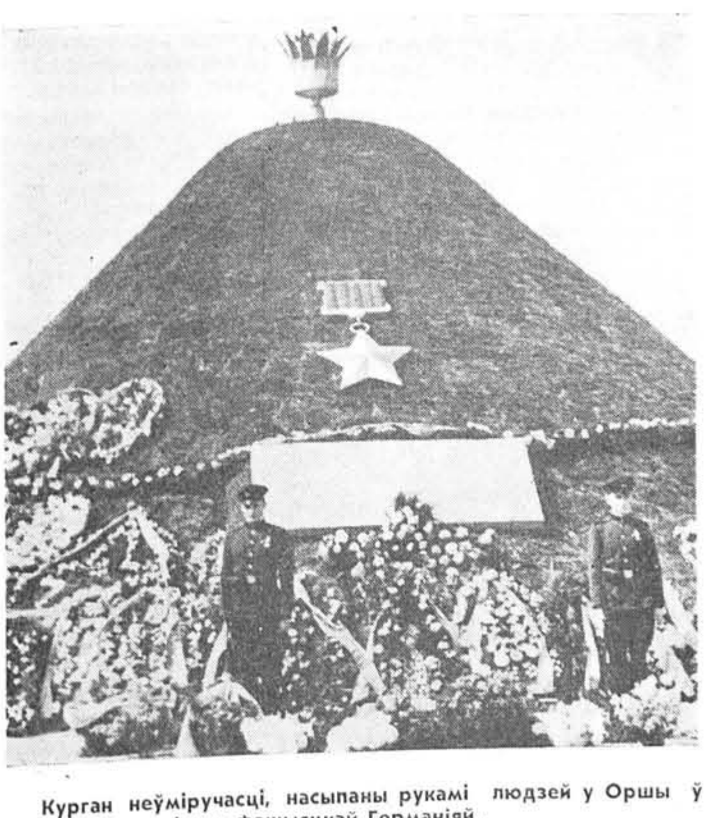

Курган неўміручасці, насыпаны рукамі людзей у Оршы ў гонар перамогі над фашысцкай Германіяй.

Багацці беларускіх тарфянікаў

На XXIII з'ездзе партыі вялікая ўвага была звернута на далейшае расшырэнне работ па асушэнню пераўвільготненых і забалочаных зямель. І гэта зразумела. Ад іх залежыць рост вытворчасці ўсіх сельскагаспадарчых прадуктаў у зоне нечарназёмных зямель. Беларуская ССР таксама размешчана ў гэтай зоне. Тут дастаткова цеплыні і вільгаці. Ёсць усе магчымасці атрымліваць высокія ўраджаі многіх культур. Але трэцяя частка тэрыторыі рэспублікі занята балотамі і пераўвільготненымі мінеральнымі землямі, прадукцыйнасць якіх вельмі нізкая.

Асабліва моцна забалочана паўднёвая частка Беларусі. Толькі ў Палескай нізіне амаль тры мільёны гектараў балот і забалочаных зямель, хоць па кліматычных і прыродных умовах гэты раён асабліва прыгодны для вырошчвання многіх сельскагаспадарчых культур. Але без меліярацыі тут цяжка на штонебудзь разлічваць.

Партыя ставіць задачу: у пачаўшымся пяцігоддзі асушыць 6,5 мільёна гектараў пераўвільготненых і забалочаных зямель. Амаль чвэрць іх прыпадае на Беларусь. Акрамя таго, у рэспубліцы трэба будзе раскарчаваць хмызнякі і дробналессе на 900 тысячах гектараў.

Меліярацыя выгадна гаспадаркам і дзяржаве. Асушаныя землі хутка апраўдваюць сябе. Перадавыя калгасы і саўгасы рэспублікі з году ў год на вялікіх плошчах асушаных тарфянікаў вырошчваюць высокія ўраджаі: збожжавых — 20—35 цэнтнераў з гектара, бульбы — 250—400, цукровых буракоў — 300—400, кукурузы на сілас — 400—500, канапель (валакна) — 6—7, шматгадовых траў на сена — 40—50 цэнтнераў з гектара.

Вось калгас «Зара» Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці. У мінулым годзе тут сабралі зерня азімых па 25 цэнтнераў з гектара, яравых — па 26, цукровых буракоў — па 300 і сена шматгадовых траў — па 40 цэнтнераў з гектара. У калгасе імя Суворава Любанскага раёна Мінскай вобласці на землях, асушаных з дапамогай ганчарнага дрэнажу, атрымана з гектара: 38,9 цэнтнера азімай пшаніцы, 28,4 азімага жыта, 600 морквы. І гэта не мяжа. На тарфяна-балотных глебах пры ўнясенні дастатковай колькасці фосфарных і калійных угнаенняў можна атрымаць па 40—50 цэнтнераў збожжавых, 400 — бульбы, столькі ж цукровых буракоў, па 100 цэнтнераў сена з гектара.

Цяпер у Беларусі больш 1 100 тысяч гектараў асушаных зямель, у тым ліку на 172 тысячах гектараў пракладзен ганчарны дрэнаж. Меліяраваныя землі ў складзе сельскагаспадарчых угоддзяў ужо займаюць 10 працэнтаў. У 1965 годзе меліяратары асушылі і перадалі земляробам 176 тысяч гектараў тарфянікаў і пераўвільготненых зямель. Аб'ём меліярацыйнага будаўніцтва к канцу 1970 года ў Беларусі ўзрасце ў тры разы.

У гады новай пяцігодкі шырока разгорнуцца асушальныя работы на буйных балотных масівах Палесся. У бліжэйшы час будуць распачаты меліярацыйныя работы на аб'ектах «Брагінка», «Бобрык», у вярхоўях рэк Ясельды і Паўночнай Случы. Гэта ўнясе карэнныя змены ў сельскагаспадарчую вытворчасць. Рэспубліка дадаткова зможа атрымліваць штогод каля мільёна тон збожжа, звыш двух мільёнаў бульбы, каля 400 тысяч тон гародніны, не менш двух мільёнаў тон сена і многа іншай прадукцыі.

А. АЛЯКСАНКІН,
міністр меліярацыі і воднай гаспадаркі Беларускай ССР.

ПИШУТ ЗЕМЛЯКИ

Поздравляю вас с международным праздником труда и весны. Желаю счастья и успехов в новой пятилетке. Я внимательно прочла доклад Л. И. Брежнева на XXIII съезде КПСС и еще раз порадовалась достижениям и планам родного народа.

Я русская американка, а это значит, что мои предки жили в России, мои потомки будут жить в Америке. Поэтому больше всего я хочу, чтобы эти две великие державы всегда жили в мире, чтобы все достижения советской и американской науки служили только благу человека.

Вера КЛЯЦКО.
США.

***

Часто накатывались на нашу страну волны вражеских нашествий и каждый раз разбивались о ее незыблемую твердыню. Родная земля, освященная кровью героев! Я рассказываю о тебе своим детям и часто брожу во сне по твоим сосновым борам и березовым рощам.

С радостью получаю газету «Голас Радзімы», из которой узнаю о жизни страны. Каждый номер перечитываю по несколько раз. Но вот недавно я прочел статью «От Гутова до Кобрина», и мне захотелось высказать свои замечания. Я родился в Гутове и не могу согласиться с вашим корреспондентом, что мы лишь сидели под пятой белополяков, бедные, лапотные или босые. Народ не сидел, а боролся. Вывешивались красные знамена, горели усадьбы осадников и панов. И я боролся за новую жизнь, и жаль мне, что не довелось ее увидеть.

Карп ЗАМКОВИЧ.
Канада.

ОТ РЕДАКЦИИ: Уважаемый Карп Дмитриевич! Вашу критику редакция считает справедливой и опубликованием Вашего письма исправляет неточность, допущенную в статье «От Гутова до Кобрина».

Углы — вёска палеская

У самай глыбіні беларускага Палесся раскінулася вёска Углы. Па тых зменах, якія адбыліся ў гэтым калісьці забытым кутку беларускай зямлі, добра відаць, якое значэнне мае для людзей працы Савецкая ўлада. Як сведчаць старажылы, Углы былі немалым населеным пунктам і да рэвалюцыі. За выключэннем царкоўна-прыходскай школы, за вучобу ў якой прыходзілася плаціць вялікія грошы, не было аніякай грамадскай ці бытавой установы. Да ўрача, а такая патрэба тады ўзнікала вельмі часта, хадзілі пешшу або ехалі на валах за шмат кіламетраў у вёску Дзёрнавічы ці ў Нароўлю.

Пасля гаспадарання фашыстаў ад вёскі Углы, якая пышна расквітнела за даваенны перыяд, засталіся толькі папялішчы і руіны. А цяпер гэта цэнтр адной з буйнейшых у Нараўлянскім раёне гаспадарак — саўгаса «Партызанскі». З дапамогай дзяржавы з кожным годам вёска расце і прыгажэе. У ёй ужо 290 двароў. Толькі летась і сёлета праз Углоўскі сельскі Савет дзяржава выдзеліла на будаўніцтва вёскі 995 кубаметраў лесу. За два мінулыя гады навасел ле справіла 40 сем'яў рабочых.

Тут гаворыць радыё, а па вечарах дамы і вуліцы ярка асвятляюць лямпачкі Ільіча. Ёсць свой фельчарска-акушэрскі пункт, сельмаг, васьмігадовая школа, бібліятэка, клуб на 200 месц, гародніна-сушыльны завод, аддзяленне сувязі, рамонтная тыпавая майстэрня, піларама, швейная майстэрня. Заканчваецца будаўніцтва тыпавога будынка магазіна, 8-кватэрнага жылога дома, закладваецца будынак сярэдняй школы.

Выраслі і людзі. 200 юнакоў і дзяўчат вучацца ва Углоўскай васьмігадовай школе, многія наведваюць Акопскую сярэднюю школу. З ліку жыхароў вёскі 8 чалавек мае вышэйшую адукацыю, 23 — сярэднюю спецыяльную. Сярод іх — урачы, інжынеры, спецыялісты сельскай гаспадаркі. Тут сустрэнеш людзей розных спецыяльнасцей: шафёраў, трактарыстаў, слесараў і газазваршчыкаў, дызелістаў электрастанцыі і г. д.

Заможна і весела жывуць углоўцы. За ўсё гэта яны ўдзячны нашай роднай Савецкай уладзе.

А. ЧЫГРЫН.

УЧАТСЯ ВНУКИ ИВАНА СТОММЫ

Безоблачный май сверкает сотнями солнц в стеклах домов. Навстречу теплу и весне раскрылись широкие окна института иностранных языков, одного из красивейших зданий столицы. Оттуда слышится веселый гул голосов—идет пересменка. Разноцветными стайками взбегают на крыльцо девушки, заботливо прихорашиваются перед зеркальной стеной вестибюля и дальше стучат каблучками по лестницам. Парни, которых здесь меньше (как это обычно бывает в гуманитарных вузах), проходят с достоинством. Однако, несмотря на свою степенность, не могут удержаться, чтобы тоже не бросить на себя взгляд в зеркало.

Те, кто окончил занятия, толпятся у киоска, рассматривая газеты и журналы на английском, немецком, французском, испанском языках. И, как всегда, много читателей возле большой иллюстрированной институтской газеты «Лингвист». В центре газеты фотография танцующей пары и подпись: Изольда Фрольцова и Константин Гарустович — король и королева танцев института.

О Косте Гарустовиче, приехавшем с родителями в Гродно из Аргентины, мы уже рассказывали нашим читателям. Сейчас он студент III курса испанского отделения французского факультета. Славу лучшего танцора гродненского ансамбля «Неман» он привез с собой и в Минск. Однако Костю знают в институте не только как «короля танцев», но и как председателя студенческого комитета общежития, большого активиста и хорошего товарища.

— На вопрос, как меня приняли в Советском Союзе, — говорит Гарустович,—даже трудно ответить. Я забыл, что жил когда-то не здесь, просто чувствую себя дома.

Очень нравятся Косте преподаватели, которые объясняют сложный материал два, три раза, пока каждый студент его не усвоит. Особенно благодарен он Эльзе Ивановне Борисоглебской, дополнительно занимающейся с ним и другими детьми реэмигрантов русским языком.

Не удивительно, что Костя так доволен институтом. Некоторые преподаватели, побывавшие в других вузах страны такого же профиля, утверждают, что минский институт — лучший в Союзе, так как его новое здание, кабинеты, лаборатории наиболее полно отвечают современным методам изучения иностранных языков. Возможно, это утверждение, продиктованное чувством законной гордости и любви к институту, не совсем верно, но несомненно одно: институт действительно один из лучших в стране.

— У нас на факультете очень хорошие преподаватели, — говорит студент IV курса Николай Ленивко. — Богатая литература на испанском языке, встречи в испанском клубе — все это помогает нам глубже овладевать специальностью.

Коля тоже родился в Аргентине; его родители в 1956 году приехали в Барановичи. Там Николай окончил десять классов, там же стал заниматься баскетболом в детской спортивной школе. Со своей командой побывал во многих городах страны. Баскетболист первого разряда Николай Ленивко — член институтской сборной.

Полнокровна и увлекательна студенческая жизнь. Как и многие молодые люди, Коля любит джаз, не пропускает ни одного эстрадного концерта. Курорты, как известно, не по карману студентам. Но для веселых интересных каникул есть и другие возможности. Институт имеет свои спортивные и оздоровительные лагеря в Белоруссии. Вместе с товарищами Николай объехал полстраны: побывал на целине, работал на виноградниках юга, а потом на заработанные деньги совершил экскурсию по всему Крымскому полуострову.

Кроме Гарустовича и Ленивко, на испанском отделении занимаются дети реэмигрантов Григорий Скрипель из Минска (IV курс), Анна Теребей из Новогрудка (III курс), Елена Стомма из Лиды (II курс) и др. Они, как и остальные студенты, получают стипендию, обеспечены общежитием. Кстати, за общежитие студенты платят всего 20 рублей в год.

Весна — пора школьных экзаменов, пора надежд и планов выпускников. На испанскую кафедру уже приходят письма от детей реэмигрантов с просьбой рассказать об условиях поступления в вуз.

— Мы всегда особенно внимательно отвечаем на такие письма, — говорит заведующий кафедрой испанского языка, проректор по научной работе Владимир Васильевич Макаров, — так как учитываем, что эти люди учились в аргентинских школах и перед ними встают дополнительные трудности. Мы советуем им, по каким учебникам нужно готовиться, высылаем списки необходимой литературы. И многие из них поступают и успешно занимаются в нашем институте. Причем мы стараемся всегда пойти им навстречу. Например, Софье Бербеко разрешено заниматься по индивидуальному графику, чтобы сократить срок обучения.

— Оставлена на кафедре старшим преподавателем Анна Дмитриевна Щербакова, окончившая французский факультет. Когда она поступала в институт, у нас еще не было испанского отделения, и этот язык Щербакова изучала как вторую специальность. Первый выпуск испанского отделения состоится в 1967 году, это как раз тот курс, где учится Николай Ленивко. И как обычно, первый выпуск ждет счастливое распределение. Значительная часть его будет оставлена в институте для научной и преподавательской деятельности.

Когда мы разговаривали с преподавателями и студентами института, заходили в его солнечные аудитории, нам вспомнилась одна встреча в Лиде—со старым мастером по ремонту швейных машин Иваном Федоровичем Стоммой. У него большая семья. Старшим детям, выросшим в Аргентине, он не смог дать образования. А теперь он с гордостью говорил о том, что его младшая дочь Елена, внуки Анна и Иван Теребей, окончив школу в СССР, учатся в высших учебных заведениях.

С. КЛИМКОВИЧ,
Т. РЕУТОВИЧ.

Петр Щерба: Я ДОВОЛЕН

В тот день, когда Родина-мать принимала в свою семью новых сыновей и дочерей, люди в Одесском порту говорили о многом. Встречающие рассказывали о своей стране, которая выстояла и победила в трудные для нее годы, говорили об успехах в экономическом и культурном развитии после войны. Приехавшие внимательно слушали слова гостеприимных хозяев, а в голову им то и дело приходила мысль: а как там, в родном городе, родной деревне, откуда они уехали в поисках работы и хлеба.

Вспоминал свои родные Бортники и Петр Щерба. В памяти вставал небольшой клочок земли и большая семья, которая не могла вся уместиться за одним столом и обедала в две очереди. Когда приходилось очень трудно, отец говорил:

— Эх, дети, дети! И как только дальше жить будем? Надо что-то делать. Особенно тебе, Петро. Свою семью уже имеешь, кузнец ты неплохой...

Отцовские слова Петр воспринимал не как укор, а как напоминание о том, что так дальше жить нельзя — голода не миновать. Но в буржуазной Польше малоземельному крестьянину о лучшей жизни приходилось только мечтать. Выход был один—эмиграция. В 1938 году Петр с женой Марией и двумя маленькими детьми Николаем и Анной распрощался со своими Бортниками и поплыл через океан. Сначала Бразилия, потом Аргентина.

В Барановичах, куда семья Щербы приехала на постоянное местожительство, власти предоставили ей квартиру. Петр начал работать кузнецом на заводе автоматических агрегатов, Николая приняли мастером в телевизионное ателье, Анна поступила учиться в Минский медицинский институт.

С тех пор прошло более десяти лет. Петр Алексеевич и его жена Мария Семеновна на заслуженном отдыхе. Государство учло их трудовой стаж в эмиграции и назначило им пенсии. Петр Алексеевич и Мария Семеновна живут в столице нашей республики.

...За окном пышной зеленью распускаются деревья, яркие лучи солнца щедро согревают землю, благоухает весна. Хозяин ведет неторопливый рассказ о прожитых годах, о жизни в Советском Союзе.

— Понимаете, — говорит Петр Алексеевич, — на своем веку я много работал за границей. Сменил много профессий, ой, как много. А вот радости труда так и не познал. Радостный труд нашел я на Родине. И заключается он не в одном заработке, хотя это тоже важная сторона дела в жизни человека. Большое удовлетворение в труде я нашел потому, что мой труд стал полезен всем людям. Меня ценили и понимали в коллективе, в котором я работал, на заводе со мной советовались и в то же время помогали узнать то, чего недоставало в моей квалификации. А это, я считаю, для рабочего человека самое главное.

— Когда подошел срок ухода на пенсию, — продолжает Петр Алексеевич, — товарищи устроили мне хорошие проводы, преподнесли подарки, цветы, и все желали многих лет жизни и крепкого здоровья.

— Петр Алексеевич, а чем вы занимаетесь теперь, будучи на пенсии? — спрашиваю я.

— Отдыхаю, — улыбаясь, отвечает хозяин. — Много гуляю по городу, паркам, скверам, много читаю. Знаете, за то время, что нахожусь на пенсии, прочитал столько книг, сколько, наверное, не прочел за все предыдущие годы. А потом, вы не забывайте, что мы с Марией Семеновной уже дедушка и бабушка.

Мария Семеновна показывает семейный альбом.

— Это одна из наших внучек — Кармен, — не без гордости говорит хозяйка. — Недавно приехала с Кубы.

С фотографии смотрит черноволосая, с большими красивыми глазами девочка, это дочь Анны. В Советском Союзе у этой женщины также счастливо сложилась судьба. Когда в Москве проходил VI Всемирный фестиваль молодежи и студентов, Анна была его участницей. Там она встретила своего старого друга Ромена, который приехал на фестиваль с делегатами Аргентины. За время, проведенное в Москве на празднике, молодые люди полюбили друг друга и решили пожениться. Но как быть? Ромен — подданный Аргентины, Анна — гражданка СССР. Однако для любви, как говорится, нет преград. Ромен остался в нашей стране навсегда.

В Москве Ромен окончил университет имени Ломоносова. Анна получила в Минске диплом врача-педиатра. После учебы молодые специалисты поехали работать на Кубу. Анна лечила маленьких граждан Острова Свободы, Ромен читал студентам лекции. Когда срок их пребывания на Кубе закончился, Ромен с Анной вернулись в Москву. Недавно Кармен

Федор Павлович и Мария Васильевна Бунчуки долгие годы провели в Аргентине. Теперь они живут в Новогрудке. Здесь у них есть квартира, работа. В швейном ателье, где оба трудятся, их знают как умелых мастеров, отзывчивых товарищей. Дети Иван, Оля и Ира учатся в школе. Федор Бунчук доволен своей жизнью на Родине, об этом он часто рассказывает в письмах в Аргентину своему брату Александру. НА СНИМКЕ: семья Федора БУНЧУКА.

Меня уважают товарищи

С тех пор, как я вернулся на Родину, прошел не один год. Время все больше и больше стирает в памяти годы, проведенные в Аргентине. Но есть моменты, которые никогда не будут забыты. Особенно памятны для меня встречи с друзьями и товарищами, с которыми вместе приходилось переживать горе, вместе делить радость. Таких друзей у меня в эмиграции осталось много. Им я и хочу коротко рассказать о своей жизни в Советском Союзе.

Приехав из Аргентины, я посетил свои родные Семичицы, что на Столбцовщине. Здесь живут мой брат Владимир, сестры Вера и Елена. Все они имеют свои семьи, личные хозяйства. Заработки в колхозе хорошие. Как мои родные, так и все односельчане живут зажиточно.

Погостив в Семечицах, я поехал в Минск и устроился работать по специальности. Вскоре мне предоставили квартиру в новом доме по Ленинскому проспекту. Зарабатываю я сейчас неплохо, более ста рублей в месяц.

Обзавелся семьей. Моей избранницей стала Галина Георгиевна. Она работает библиотекарем в консерватории. Имею приемного сына Евгения. Сейчас он служит в армии.

Работой я доволен. Да и в коллективе, где я тружусь, меня ценят. Профсоюзная организация уже два раза выделяла мне путевки в санатории Прибалтики.

В Минске у меня появилось много знакомых. Мы с женой часто ходим к ним в гости и принимаем их у себя. Недавно я был в гостях у моих товарищей, которые участвовали в Отечественной войне и накануне Дня Победы собрались вместе, чтобы отметить эту знаменательную дату. За столом они вспоминали, как боролись с врагом, где кто окончил войну. Рассказал им и я, как в эмиграции мы помогали своей Родине.

Родина по-матерински приняла меня. Правда, есть люди, которые не смогли правильно понять и оценить ее ласку и уехали назад в Аргентину. Мне жалко таких людей, потому что, по рассказам моих знакомых по эмиграции в Аргентине, устроились они там плохо. Я имею в виду Лукшу, который жил недалеко от меня в Минске, и Мненка, снова выехавшего в Аргентину из Баранович. Вольному, как говорят, воля. Но Родина у каждого человека одна, и ею надо дорожить.

Константин КУТАС.

приезжала погостить к дедушке и бабушке в Минск.

Есть у Петра Алексеевича и Марии Семеновны еще две внучки — Аня и Ира. Это дети Николая, который живет в Барановичах. Николай по-прежнему работает мастером в телевизионном ателье, в конторе связи работает его жена Валентина. У них хорошая двухкомнатная квартира. Купили себе холодильник, телевизор. В этом году Николай заканчивает вечернюю школу и собирается поступить в институт.

— Детские годы и юность моих детей, — говорит Петр Алексеевич, — прошли в эмиграции. Как мы с матерью, так и они познали много лишений и горя. На Родине же у них сложилась такая хорошая жизнь. Мы, родители, счастливы за них и гордимся ими.

— Живя в Минске, вы, наверное, не забываете о Бортниках?

— Да. Бортники для меня всегда остаются самым дорогим местом. Что ни говорите, а человек никогда не забывает то место, тот край, где родился. В Бортниках живут мои родственники, а рядом — близкие Марии Семеновны. Мы часто с ними переписываемся, ездим друг к другу в гости. Должен вам сказать, что от тех Бортников, которые я и моя семья покинули в 1938 году, почти ничего не осталось. Деревня заново отстроилась. Люди имеют приусадебные участки. В домах электричество, радиоприемники, телевизоры, швейные машины, велосипеды, добротная мебель. Я уже не говорю о том, что мои бывшие односельчане бесплатно пользуются медицинским обслуживанием, а их дети учатся в школах, за что также они не платят ни копейки.

— Недавно, — продолжает Петр Алексеевич, — в Москве состоялся съезд Коммунистической партии Советского Союза. Я внимательно читал в газетах принятые на этом съезде решения. И должен сказать, радостно становится на душе, когда видишь, что еще лучшая жизнь будет у наших людей. А это лучшее, безусловно, придет в мои родные Бортники и полюбившийся мне Минск.

— Петр Алексеевич, а как сложилась судьба вашего родственника Ивана, который в тридцатые годы тоже поехал с семьей в эмиграцию?

— Иногда я получаю от него письма. Пишет, что стало как будто лучше, выросли и начали помогать дети. Но как бы ни было, чужбина никогда не обласкает тебя так, как Родина-мать.

— Вы рассказывали, что в Аргентине у вас осталось много друзей и знакомых. Что вы хотели бы передать им через нашу газету?

— Пользуясь случаем, я передаю через «Голас Радзімы» всем, кто знает и помнит меня по эмиграции в Аргентине, самые наилучшие пожелания.

Л. СКИБЕНКО.

ТОСТ СТЕПАНА БЕЛЕЦКОГО

Прошлым летом в Минск приезжала делегация членов клуба имени Максима Горького из Монтевидео. Среди них была Александра Осипук, уроженка Брестчины. С большим интересом знакомилась она с белорусской столицей, радовалась успехам республики. Но для Александры Иосифовны это была встреча не только с родной землей, но и с сестрой Анастасией Белецкой, приехавшей в Минск из Уругвая с мужем и детьми. Десять лет не виделись сестры. О многом рассказали они друг другу, и в первую очередь о своих детях. Радостно говорила Анастасия Иосифовна сестре об успеха своих девочек.

Лида с детства любила танцевать. Она окончила хореографическое училище и два года преподавала в Минске. Потом уехала в Ленинград и поступила в гидрометеорологический институт. Но будущий синоптик Лида Белецкая не забывает о своей первой профессии — в институте она руководит танцевальным кружком.

Младшая, Таня, окончив 8 классов, поступила в автомеханический техникум. Это было нелегко, потому что конкурс в этом техникуме большой — около десяти человек на место. Скоро Таня будет специалистом по термической обработке металлов.

Тепло встретила Родина семью Белецких. Что нужно человеку, чтобы иметь возможность начать нормальную жизнь на новом месте? Жилье и работа. Белецкие получили двухкомнатную квартиру в Заводском районе столицы. В этом же районе устроился слесарем на автобазу Степан Иванович. Анастасия Иосифовна работает на швейной фабрике имени Крупской. Вместе они зарабатывают около 220 рублей в месяц. Оба довольны своей работой и внимательным отношением администрации.

— Мы часто ездим к нашим родственникам на Брестчину, — рассказывает Белецкая. — Помню, какой трудной и безрадостной была крестьянская жизнь когда-то. Теперь я с удовольствием приезжаю в Высоколитовск, мою родную деревню. Приятно посмотреть на людей, такие они веселые и нарядные.

Бережно хранят Белецкие документы, свидетельствующие об их активной работе в клубе имени Горького в Уругвае. Степан Иванович вспоминает о патриотическом подъеме, охватившем членов клуба в годы Великой Отечественной войны, когда эмигранты отдавали последние деньги, собирали теплые вещи в помощь Советскому Союзу.

— Из всех советских праздников особенно нас трогает праздник Победы, — говорит он. — Это радостный день, потому что 9-го мая окончилась война. Однако это и день, когда мы чтим память погибших. Мы сами не пережили ужасов войны, но на фронте погибли два моих брата, и оба в апреле 1945 года.

— Здесь, в Минске, у нас много знакомых. Мы очень дружны с семьей Ивана Герасимовича Карчика, которая вернулась из Аргентины в одно время с нами. И когда мы все вместе собираемся за праздничным столом, наш первый тост за то, чтобы спокойно росли и учились наши дети, чтоб расцветала и крепла наша Родина, словом, за мир на земле.

В. КОЛЯДИЧ.

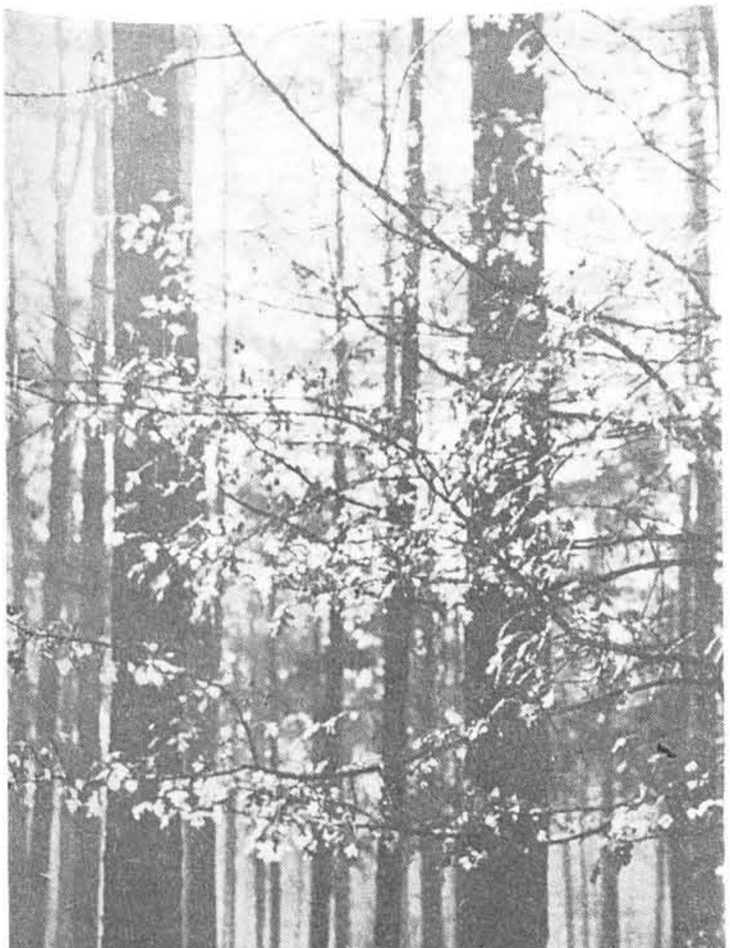

УТРО В СОСНОВОМ БОРУ.

Фотоэтюд В. ДАГАЕВА.

El primer trimestre del quinquenio

Profesor Lev VOLODARSKI,
Doctor en ciencias económicas

No ha transcurrido aún mucho tiempo desde que el XXIII Congreso del PCUS aprobara las Directrices para el plan quinquenal de 1966 a 1970, que es el octavo quinquenio de desarrollo de la economía y la cultura del Estado soviético. El nuevo plan es un amplio programa de incremento económico pacífico, que ha sido recibide por el pueblo soviético con gran entusiasmo.

Las informaciones procedentes de plantas y fábricas: de koljoses y sovjoses, nos hablan de la exitosa marcha del plan de este ano. El 29 de marzo, día de la apertura del Congreso del PCUS, se cumplieron las tareas del primer trimestre en cuanto al volumen total de la producción industrial y en muchisimas de sus ramas. Se han establecido ya los resultados del trabajo de la industria en el periodo en cuestión. La Dirección Central de Estadistica, anexa al Consejo de Ministros de la URSS, ha hecho pública una declaración que hace referencia a estas cifras. Los resultados obtenidos demuestran que **la industria soviética continúa desarrollándose a grandes ritmos y de modo estable.** Así tenemos que, en este primer trimestre, el volumen total de la producción industrial es un 7,9% mayor que durante igual período del ano anterior. Se desarrollan a ritmos especialmente rápidos las ramas progresistas de la industria: es decir, aquellas de las que depende el desarrollo técnico de todos los aspectos de la economía nacional. En los tres meses a los que hacemos referencia, la industria química se ha elevado en un 12%; la construcción de maquinaria y la elaboración de metales, en un 11% la energía eléctrica y térmica en un 10%, la metalurgia ferrosa y de color, en un 9%.

Los indices del crecimiento de la industria soviética aumentan mes a mes, trimestre a trimestre, ano a ano. Este impetuoso avance se ha convertido en ley de la industria soviética. A fin de ilustrarlo mejor, daremos varias comparaciones: en el primer trimestre de 1966, el aumento de la generación de flúido eléctrico — **sólo el aumento** — fue de 10,6 mil millones de kw/h en comparación con el periodo correspondiente del ano pasado. Es decir, sólo ese incremento sobrepasó, en más de dos veces, la producción de energía eléctrica que se generaBa en 1928, cuando se generó 5 mil millones de kw/h.

En 1928, en la URSS se fabricaron 2.000 máquinas de cortar metal, mientras que en el primer trimestre de 1966 sólo el incremento de su producción constituyó cerca de 1.500. Tomemos como ejemplo el cemento y veremos que ocurre lo mismo que en los casos anteriores; sólo el aumento de su producción fue el primer trimestre de 1966, de 2,3 millones de toneladas. Lo que significa casi 1,3 veces más que toda la producción de 1928.

Una de las particularidades del nuevo plan quinquenal consiste en que se aproximan los ritmos del incremento de la producción de articulos de consumo y de los medios de producción, aumentando en mayor medida la producción de estos últimos. En comparación con el primer trimestre de 1965, en los tres últimos meses ha aumentado considerablemente la elaboración de articulos de uso y consumo: la industria ligera, en el 7%; la de la alimentación, en el 6%; y en el 15% la de articulos de uso cultural y doméstico. En lo que se refiere a toda una serie de estos articulos no podemos comparar la producción de ellos con 1928, por la sencilla razón de que entonces no se producían. Mas, incluso haciendo la comparación con 1940, último ano de preguerra, la diferencia salta a la vista. En 1940 se fabricaron 3.500 neveras, mientras que en el primer trimestre de 1966, sólo el incremento de su producción fue de 151 mil unidades. Lo mismo podemos decir de los receptores de radio, televisores, lavadoras y otros articulos de este tipo. Ha aumentado también de manera considerable la producción de diferentes tejidos, géneros de punto, calzado de cuero, carne, productos lácteos, aceites vegetales.

Los resultados del primer trimestre revelan una serie de importantes fenómenos que se producen en la industria de la URSS. Al garantizar un aumento invariable de los ritmos en la industria, ésta continúa mejorando sus indices cualitativos. Uno de esos indices es la constante elevación de la productividad del trabajo. Las tareas establecidas según el plan del primer trimestre, se cumplieron con creces, y la productividad del trabajo aumentó en toda la industria en un 4,6% en comparación con el mismo periodo de 1965.

Los éxitos de la industria tienen enorme importancia para toda la economía nacional. Ha aumentado la cantidad de maquinaria, de productos químicos, materiales de construcción, metales ferrosos y de color que se utilizan en las distintas ramas de la economía soviética. Eso contribuye a su ulterior desarrollo y al cumplimiento feliz de los planes establecidos.

Земляки в Аргентине!

Мы рассказали на этих страницах, как живут в Белоруссии ваши друзья, вернувшиеся на Родину. Если у вас возникнут какие-то вопросы, напишите нам. Мы ответим на все, что вас интересует.

РЕДАКЦИЯ.

ДА 80-ГОДДЗЯ

З ДНЯ

НАРАДЖЭННЯ

ЗМІТРАКА БЯДУЛІ

«Люблю бясконца матку Беларусь»

На 1966 год прыпадае важная дата ў літаратурным календары Беларусі — 80-годдзе з дня нараджэння вядомага беларускага пісьменніка Змітрака Бядулі (Самуіла Яфімавіча Плаўніка). Большасць твораў, напісаных Зм. Бядулем шмат дзесяцігоддзяў назад, і сёння жыве паўнацэнным ідэйна-эстэтычным жыццём, бо яны звязаны з лёсам беларускага народа, з лёсам чалавека-працаўніка не фармальна, не дэкларацыйна, а душэўна, кроўна.

Янчэ Максім Багдановіч у 1913 годзе пісаў, што ў асобе Змітрака Бядулі выступае «пісьменнік з душой чулай і паэтычнай». Акадэмік Я. Карскі ўжо ў савецкі час адзначаў высокую мастацкую культуру ў творах Змітрака Бядулі. Яго цаніў як пісьменніка і чалавека Якуб Колас, яго ўсё жыццё любіў Янка Купала.

Нарадзіўся Змітрок Бядуля 5 мая 1886 года ў глухім мястэчку Пасадзец былога Вілейскага павета Віленскай губерні (цяпер Лагойскі раён Мінскай вобласці) у беднай яўрэйскай сям'і.

Сына Самуіла Плаўнікі паслалі вучыцца ў хедар—пачатковую яўрэйскую школу. Пасля хедара Самуіл вучыўся ў ешыбоце—у яўрэйскай духоўнай семінарыі, але не скончыў яго. Правучыўшыся там тры гады, ён уцёк адтуль і прыйшоў дамоў, дзе вучыў мястэчковых дзяцей пісаць і чытаць.

Жывучы ў Пасадцы, Самуіл шмат чытае і шмат думае, вучыцца на завочных лекцыях нейкага Макеева з Масквы. Адным словам, яго напаткаў лёс вельмі многіх людзей таго часу—лёс самавучкі.

«Пісаць вершы я пачаў яшчэ ў ешыбоце з трынаццаці гадоў»,—пісаў Змітрок Бядуля ў аўтабіяграфічных нататках. Ён піша вершы, кароткія апавяданні на рускай мове, часцей за ўсё пераймаючы лепшых паэтаў XIX стагоддзя. Аднак, як прызнаваўся сам Змітрок Бядуля, стыхія жывой беларускай мовы ўрывалася ў яго першыя вучнёўскія творы, і рэдакцыі патрабавалі ад яго тлумачэння незразумелых для іх беларускіх слоў.

У 1909 годзе на вочы яму трапіла газета «Наша ніва». Сам факт, што газета выдавалася на беларускай мове, надзвычай уразіў маладога паэта. «Наша ніва» ўсхваляла яго такесама сваім кірункам, сваёй баявой пазіцыяй у абароне інтарэсаў беларускага народа. Ён пачаў супрацоўнічаць у газеце.

Змітрок Бядуля выбраў беларускую мову не проста як рабочую літаратурную мову. Ён прыняў яе як мову сваёй душы, якая сама стала душой паэта і патрабавала ўжо ад яго іншага жыцця сэрца і нават іншага погляду на свет. Вось чаму сёння мы кажам, што Змітрок Бядуля быў не проста яўрэем-літаратарам, які цудоўна пісаў на беларускай мове. Мы з гонарам паўтараем, што ён—наш глыбока нацыянальны беларускі пісьменнік.

У адным са сваіх першых вершаў на беларускай мове—«Гуслі-самаграйкі», які, дарэчы, быў прысвечаны Янку Купалу, паэт усклікаў:

Адгарні ты, сонца,
Мглу ад нас благую!
Гора, нас не руш!
Я люблю бясконца
Бедную, святую
Матку Беларусь!

Неўзабаве яго запрашаюць на сталую працу ў Вільню, у беларускія культурныя арганізацыі. Працаваў Змітрок Бядуля спачатку ў беларускім выдавецкім таварыстве, а пасля перайшоў у рэдакцыю «Нашай нівы», дзе нейкі час рэдактарам быў Янка Купала, а Змітрок Бядуля—сакратаром.

У Вільні Змітрок Бядуля хутка рос як пісьменнік і грамадзянін. Адзін за адным друкуюцца яго творы: апавяданні, вершы, артыкулы, абразкі.

У 1915 годзе газета «Наша ніва» была закрыта. Змітрок Бядуля пакідае Вільню. Пажыўшы некаторы час у родным Пасадцы, пісьменнік перабіраецца ў Мінск.

Падзеі, звязаныя з Кастрычнікам, пісьменнік зразумеў не адразу. Але ўрокі грамадзянскай вайны пераканалі Змітрака Бядулю, што толькі Савецкая ўлада выступае паслядоўным абаронцам жыццёвых інтарэсаў працоўных мас.

З устанаўленнем Савецкай улады на Беларусі Змітрок Бядуля пачынае актыўна працаваць на культурнай ніве. Паступова ён пранікаецца новымі для яго марксісцка-ленінскімі ідэямі. У яго творы ўсё смялей і смялей пранікае савецкая рэчаіснасць.

У першыя ж гады Савецкай улады пісьменнік прымае актыўны ўдзел у арганізацыі гурткоў самадзейнасці, у адкрыцці школ, дзіцячых дамоў. Па пытаннях будаўніцтва маладой беларускай культуры ім напісана шмат артыкулаў і нарысаў.

Акрамя таго, пісьменнік працаваў у рэдакцыі газеты «Савецкая Беларусь». У тыя гады можна было часта бачыць, як у рэдакцыю заходзілі сарамлівыя вясковыя хлопцы, апранутыя ў сялянскія кажушкі. Гэта былі пачынаючыя паэты. Яны шукалі «дзядзьку Бядулю», каб пагаварыць пра свае вершы з вядомым пісьменнікам, добрым і спагадлівым чалавекам.

Асабліва значнымі для яго творчасці 20-х гадоў былі паэмы «Беларусь» і «Чырвона-чорная жалоба», апавяданні «На балоце», «Дванаццацігодзікі», «Галіфэ», «Дэлегатка» і аповесць «Салавей».

Рамантыка і рамантычны стыль у творчасці Змітрака Бядулі нясуць розныя ідэйна-сэнсавыя і мастацка-стылявыя функцыі, але ніколі гэтыя функцыі не былі так моцна падпарадкаваны сацыяльнаму гучанню твора, як гэта назіраецца ў савецкі час, асабліва ў аповесці «Салавей».

Вобраз героя аповесці Сымона, таленавітага і мужнага сялянскага хлопца, які ў часы прыгону асмеліўся помсціць панам за здзекі з народа, адзін з самых лепшых гераічна-рамантычных вобразаў у беларускай літаратуры.

Пасля аповесці «Салавей» Змітрок Бядуля напісаў аповесці «Год за годам», «Тры пальцы», «Таварыш Мінкін», апавяданні «Рунь», «Дзве ночы», «У тыя дні». Асабліва значным творам, які пісаўся ў канцы 20-х і пачатку 30-х гадоў, стаў раман «Язэп Крушынскі».

Памёр Змітрок Бядуля 3 лістапада 1941 года па дарозе ў эвакуацыю. Пахаваны ў г. Уральску.

Змітрок Бядуля пакінуў багатую літаратурную спадчыну. Лепшае ў гэтай спадчыне і сёння хвалюе нас шчырай праўдзівасцю і сапраўдным гуманізмам.

Гуманістычныя традыцыі Змітрака Бядулі жывыя. Яны ўплываюць на развіццё сучаснай беларускай літаратуры, вучаць яе вялікай чалавечнасці і грамадзянскаму служэнню інтарэсам народа.

В. КАВАЛЕНКА.

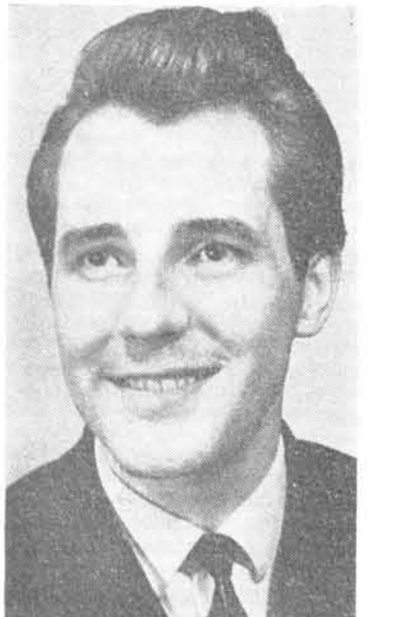

Анатоль **ГРАЧАНІКАЎ** працуе сакратаром Гомельскага гарадскога камітэта камсамола. Ён член Саюза пісьменнікаў БССР. Ніжэй друкуем нізку яго вершаў, якія малады паэт прапанаваў нашай рэдакцыі.

Ёсць на планеце старажытны звычай

Ёсць на планеце
старажытны звычай:
не крыўдзіць
і не засмучаць дзяцей...
На пагулянку
неадчэпна кліча
нашчадак,
двухгадовы мой Андрэй.

Аж расцвітае
хітраваты тварык,
калі яму
па-змоўніцку міргну.
Паважна крочыць сын
па тратуары,
як я,
заклаўшы рукі за спіну.

З дзіцяці праразаецца
мужчына,
нібы з зярнятка — кволая
расліна.
А навакол і шчасце і вайна.
Дабро і зло
ў апошняй жорсткай схватцы.
І свет,
нібы напятая струна,
што можа заспяваць
і абарвацца.

***

Ты не мая цяпер,
о, не!
ты не мая, а я
не твой.
Недасягальнай і святой
жывеш ты недзе
без мяне.
Мне мроіцца
пясчаны бераг,
на ім блішчыш,
як промень,
ты.
О, колькі хваль
імкнецца шэрых
пацалаваць твае сляды!
Знясіленых
і брудных,
іх мора потым
прэч турне.
А ты чакаеш вал дзевяты,
а ты чакаеш
не мяне.
І ні купіць цябе,
ні ўкрасці,
і побач мне
не быць з табой,
калі ускрыкнеш ты
ад шчасця,
магутны стрэціўшы прыбой!

Пасляваенныя вакзалы

На паўразбураным вакзале
У прыазёрнай старане
Цягнік мой многія чакалі,
Хоць не чакаў ніхто мяне...
Але дамоў вярнуцца скорым
Змаглі не ўсе, хто так хацеў...
Перад людскім вялізным
горам
І я, як вугаль, пачарнеў.

Надрыўна бабы галасілі,
Дзяцей сціскаючы сваіх,
Прывезці роспачна прасілі
Мужоў, ці мёртвых, ці жывых.

Яны на гэта мелі права.
Але ад родных іх з вайны
Вярталася дадому слава,
Ды не вярталіся яны.

...Хоць той маршрут—другія
песні
Цяпер на станцыях гучаць,
Ды нам былога—не
закрэсліць,
Нам пра яго—не прамаўчаць.

Нас памяць і цяпер
прыводзіць
На рубяжы, на бальшакі,
Куды паштоўкі не даходзяць,
Куды не ходзяць цягнікі...

Зранку да вечара даносяцца з будынка Смаргонскай музычнай школы вясёлыя пераборы баяна, пяшчотныя гукі скрыпкі, пявучыя званочкі цымбалаў. Каля ста дзяцей рабочых, служачых і калгаснікаў вучыцца ў гэтай школе. НА ЗДЫМКУ: выкладчыца Любоў ТАРАСАВА са сваімі выхаванцамі Галяй РАДЗЕВІЧ, Валодзем ДУБІЦКІМ і Аленай ШЫРОКАВАЙ у час заняткаў.

Фота Ул. КРУКА.

Праз заходнія вароты краіны

На рускай і польскай мовах лаканічны надпіс: «Кантора перадач». Невялікі двухпавярховы будынак. Ён стаіць сярод павуціны чыгуначных ліній. А на пуцях — саставы, саставы, саставы...

— Усё гэта грузы, — гаворыць нам старшы інспектар Брэсцкай таможні Аркадзій Каляскоў.

Мы сядзім з ім у прасторным пакоі дзяжурнай змены інспектараў. На стале — стосы перадатачных ведамасцей.

Якая багатая геаграфія грузаў! Вось адна з перадатачных ведамасцей. Бавоўна з Ленінабада ідзе на тэкстыльныя прадпрыемствы Лодзі. З другой ведамасці даведваемся, што жалезная руда са станцыі Ракаватая Прыдняпроўскай дарогі накіроўваецца ў горад Цыльтэндорф Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі. Жыхары Кракава атрымаюць пчаліны мёд з Кішынёва. Мурманскія селядцы і маскоўскія станкі, саратаўскія падшыпнікі і магнітагорскі пракат, охцінская папера і латвійская парфума, архангельскія піламатэрыялы і эстонскія радыёлы. Усё гэта, як і іншую разнастайную прадукцыю савецкай прамысловасці, атрымліваюць па гандлёвым пагадненням нашы зарубежныя сябры — сацыялістычныя краіны.

— А што ідзе на экспарт з Беларусі?

Аркадзій Васільевіч зазірнуў у дакумент і пачаў пералічваць:

— Мінскія трактары і станкі, запасныя часткі да сельскагаспадарчых машын, з Віцебска драўняна-стружкавыя пліты, фанера з Пінска, ільновалакно з Барысава і Рагачова, сродкі транспарціроўкі з Магілёва — у Польшчу. Брэстаўчане пасылаюць драўніну для нямецкай папяровай прамысловасці, шарсцяныя коўдры з маркай нашай суконнай фабрыкі маюць попыт у Чэхаславакіі.

...А за акном грукочуць паязды. Вось у бок моста праз Буг праплываюць адкрытыя платформы з новенькімі «масквічамі-408», насустрач ім рухаецца састаў з кантэйнерамі. Даведваемся, што толькі за адзін дзень на Брэсцкай перавалачнай базе апрацаваны імпартныя грузы: польскае абсталяванне для буйнейшага ў Беларусі цукровага завода, які будуецца ў Слуцку, мэбля з ГДР для Масквы, Ленінграда, Цалінаграда, нямецкія кабель і дызельныя маторы — у Кіеў, машыннае абсталяванне для новых прадпрыемстваў Брэста, чэшскі абутак. А на другі дзень прыбылі з Польшчы 20 вагонаў са свежымі яйкамі, зарубежная мастацкая літаратура і ноты, вымяральныя прыборы і тэлефонная апаратура.

Праз брэсцкую пагранічную станцыю нямала праходзіць і транзітных грузаў. Іранскія дываны, мангольская воўна і скуры, афганскія сухафрукты трымаюць шлях на захад, у азіяцкія краіны з Еўропы прайшлі аўтамашыны, станкі, прадукты хімічнай прамысловасці.

— Аб'ём знешнегандлёвых аперацый нашай краіны за апошнія гады значна ўзрос,— расказаў нам начальнік Брэсцкай таможні Міхаіл Пісараў.— Зараз мы ў сярэднім прапускаем у суткі па дзесятку саставаў з экспартна-імпартнымі грузамі. У асноўным гэта тавары, якія пастаўляюцца краінамі— удзельніцамі Савета Эканамічнай Узаемадапамогі (СЭУ).

Тэрміновыя грузы ўсё часцей транспарціруюцца ў Савецкі Саюз аўтапаяздамі. Такія аўтапаязды ідуць з Чэхаславакіі, ГДР, Нідэрландаў. Аднойчы адзін з паяздоў, які складаўся з 33-х буйнатанажных фургонаў, расцягнуўся на кіламетры. Калі галаўная машына даехала да гарадской лініі, хвост аўтапоезда яшчэ перасякаў пагранічны мост.

Год ад году ў таможных дакументах з'яўляюцца ўсё новыя назвы пунктаў прызначэння, новыя адрасы адправіцеляў грузаў.

Усе гэта — пераканаўчае сведчанне высокага ўзроўню развіцця эканомікі савецкай народнай гаспадаркі, своеасаблівы барометр, які паказвае няўхільны рост тэхнічнага прагрэсу ў СССР.

Адна з важных задач, прадугледжаных Дырэктывамі XXIII з'езду КПСС па новаму пяцігадоваму плану, — далейшае пашырэнне знешнегандлёвых сувязей, развіццё ўзаемавыгаднага гандлю з зарубежнымі краінамі. Паток грузаў праз Брэст, безумоўна, у наступныя гады значна павялічыцца. Работнікі таможнай службы імкнуцца з гонарам выканаць ускладзеныя на іх абавязкі, дакладна і хутка праводзіць усе неабходныя аперацыі.

...Мост праз Буг — мост дружбы. Больш паўнаводнай становіцца рака турыстаў і грузаў, што перасякаюць граніцу. Гэта выклікае пачуццё задаволенасці. Бо развіццё турызму, пашырэнне гандлю— важны інструмент міру.

В. ВАЛОДЗІН, С. ЛІДЗІН.

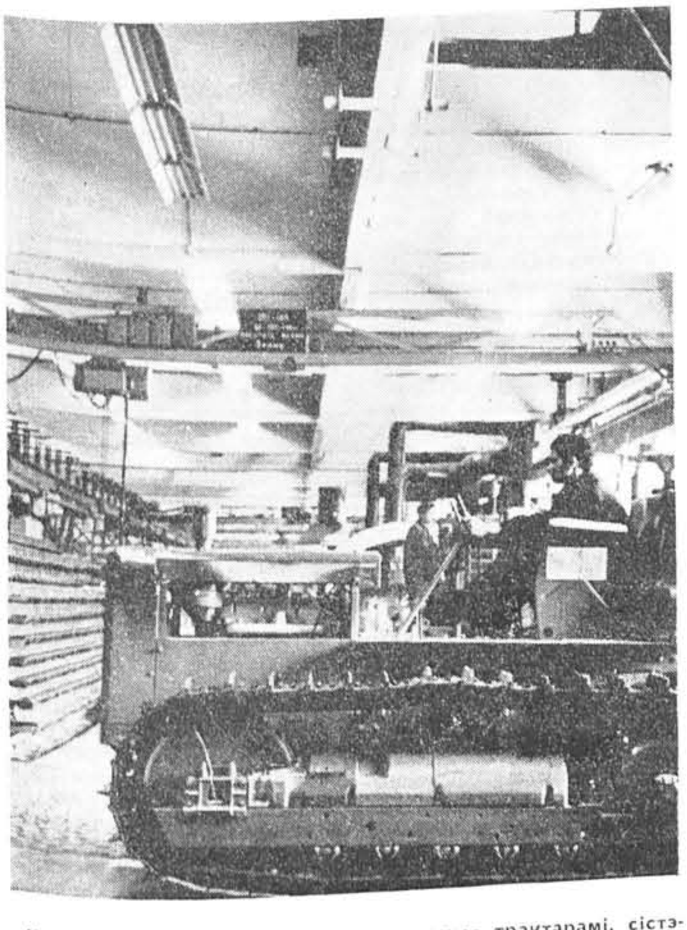

Цэлыя чыгуначныя саставы, нагружаныя трактарамі, сістэматычна адпраўляюцца з завода «Трактарул» у горадзе Брашаў (Румынія). Магутныя і эканамічныя машыны Брашаўскага завода экспартуюцца амаль у 30 зарубежных краін. З аднолькавым поспехам выкарыстоўваюцца брашаўскія трактары на будоўлях, лесараспрацоўках, кар'ерах.

НА ЗДЫМКУ: гусенічны трактар «С-650» у цэху завода.

Фота АДЖАРПРЭС—АДН.

ІВАНУ ПІЛЮЦІКУ Ў КАНАДЗЕ

З той пары, як Вы былі тут...

Паважаны Іван Максімавіч! Восем гадоў назад Вы наведалі свой родны край, пабывалі ў Купічах, Крыніцы, Шэрашаве і іншых месцах. Аб сваіх уражаннях пісалі ў газеце «Вестник».

А нядаўна я таксама пабываў у гэтых месцах і хачу аб іх расказаць, бо з той пары, як Вы гасцілі ў нас, прайшоў ужо немалы час.

На жывёлагадоўчай ферме ў Купічах статак павялічыўся больш як у паўтара раза, павысіліся надоі. Калі Вы былі ў вёсцы, то даенне кароў яшчэ праводзілася ўручную, цяпер жа працуе электрадаільны агрэгат «Імпульс». Многія даяркі маюць урадавыя ўзнагароды. Вольга Вікенцьеўна Дулько з Купіч (Вы яе павінны памятаць) узнагароджана, напрыклад, ордэнам «Знак пашаны».

Вашага пляменніка Васіля, брыгадзіра купіцкай брыгады, я застаў у полі, ва ўрочышчы «Надворышча». Вялікая плошча гэтага масіву адведзена пад бульбу.

— Добры будзе ўраджай, — гаварыў Васіль.

Вечарам мы зайшлі ў клуб. Калгаснікі глядзелі тэлевізійную перадачу з Масквы. Паказвалі балет «Лебядзінае возера» ў пастаноўцы Вялікага тэатра оперы і балета. Тэлевізійныя антэны на дамах Вашых родных Купіч цяпер не навіна.

На другі дзень я з Вашым пляменнікам і з аграномам Уладзімірам Цюльпаком паехаў на асушаныя тарфянікі ва ўрочышча «Дзікі Міканор». Можа, і Вы там калісьці бывалі, ганялі дзікіх качак ды на лапці дралі лазу. А цяпер тут ворная зямля. Перад намі ляжалі ачышчаныя ад хмызняку тарфянікі, перарэзаныя роўнымі асушальнымі каналамі.

— А што тут пасеяна? — пытаюся ў сваіх спадарожнікаў.

— Увосень самалётамі пасеялі цімафееўку. Цяпер пры дапамозе авіяцыі мінеральнымі ўгнаеннямі падкормліваем. Бачыце, самалёт кружыць. Тарфянікі — лепшыя землі калгаса. Травы растуць на іх высокія, сакавітыя. Выдатна родзяць жыта, пшаніца, ячмень. Летась мы сабралі на гэтых землях з кожнага гектара пасеваў па 25—30 цэнтнераў збожжавых, па 260 цэнтнераў бульбы, 300—350 цэнтнераў цукровых буракоў.

Вас, дарагі Іван Максімавіч, напэўна, цікавіць, што ж атрымліваюць хлебаробы за сваю працу. У мінулым годзе на кожны працадзень выплачана па 1 рублю 23 капейкі грашыма, па 1 900 грамаў хлеба. Акрамя таго, для асабістай жывёлы калгаснікаў выдадзена шмат бульбы, сена.

Калгаснікі купляюць усё, што ім патрэбна. У іх дамах ёсць пральныя машыны, тэлевізары, радыёпрыёмнікі. Набыта шмат матацыклаў. Многія Вашы землякі кладуць грошы на ашчадную кніжку. Работніца Крыніцкай ашчаднай касы Яўгенія Рабчук сказала мне, што на ашчадных кніжках у калгаснікаў захоўваецца больш як 40 тысяч рублёў. Пры мне ў праўленне зайшлі даяркі Васіліна Селівонец і Марыя Мікулік. За месяц яны выпрацавалі па 120—130 рублёў і папрасілі бухгалтара перавесці гэтыя грошы на іх рахункі ў ашчаднай касе. Гэтак жа зрабілі Фёдар Пракопчык, Піліп Радзівончык, Марыя Пракопчык і іншыя хлебаробы. За месяц у ашчадную касу паступіла 6 тысяч рублёў.

Такое жыццё ў Вашых родных мясцінах, паважаны Іван Максімавіч.

І. ЧАРНЯЎСКІ, журналіст.

Дзе ж той «чысты гук»?

У ЧАС замежнай паездкі мне трапіла ў рукі амерыканская газетка з неапраўданай назвай «Новое русское слово». Я перагарнуў яе старонкі. Нічога ў ёй не было ні новага, ні тым больш рускага. Тая ж старая антысавецкага балбатня, тая ж нянавісць да народаў Савецкага Саюза.

На адной са старонак газеткі нейкі Марголін вельмі абураўся на Міхаіла Шолахава за тое, што савецкі пісьменнік у восьмым томе сваіх твораў бэсціць «амерыканскіх фашыстаў у белых балахонах».

У тым жа самым артыкуле той самы Марголін узносіць пісьменнікаў «чыстага гуку». Творы, якія выкрываюць зло, не маюць, на яго думку, мастацкай вартасці, бо ў іх, бачыце, няма «чыстага гуку».

І вось дзіўны збег акалічнасцей: нядаўна, корпаючыся ў архівах, я натрапіў на верш «чыстага гуку», надрукаваны ў «Новым шляху», шкумаце, які выдаваўся ў час гітлераўскай акупацыі Беларусі. Верш называецца «Паэт».

Што ж хвалявала гэтага піііта ў той грозны і цяжкі для беларускага народа час? Чытаем першыя радкі:

Свет гарыць...
Патайком і адкрыта
Б'юцца людзі... Нязлічыш
нязгод...

А над светам, маною
спавітым,

Восень жоўта цвіце,
як штогод.

«Б'юцца людзі...»! Паэту ўсё роўна: ці гэта гітлераўцы, якія прыйшлі заняволіць беларускі народ, ці патрыёты, якія адстойваюць гонар і свабоду свайго народа. Людзі і тыя, каго гоняць да пячэй Майданека, і тыя, хто напіхае ахвяры аўтаматам у плечы. Усе людзі.

Паэт бачыць свет «маною спавіты», яго не турбуе, на чыім баку праўда, а на чыім мана, хоць кожны, хто жыў у той час, бачыў гвалт і крывадушша акупантаў.

Ты паэт, хоць і бачыш
пажары

(цяжка не бачыць, калі акупанты паляць родныя гарады і сёлы).

Там далёк, хоць і ты
барацьбіт

(толькі не вядома, за што «барацьбіт» і чаму пажары і гора народа не кранаюць яго).

Але, ўпіўшыся восені чарам,
Лічыш вершаў
разбуджаны рытм.

Калі перакласці радкі цытаванага верша «чыстага гуку» на палітычную мову, — гэта значыць: «не звяртай увагі ні на пажары, ні на гвалт акупантаў, ні на барацьбу з імі, ты вышэй за гэта ўсё — ты паэт».

Зрэшты, сам паэт у канцы верша, адкрываючы сваю душу, гаворыць аб гэтым даволі ясна:

Бляскі сонца сачыш над
аўсяннем,
Сінім змрокам малюеш
палі...

Для цябе сёння —
Гнеў ці змаганні
Дзесь за межы жыцця
адплылі.

Аўтар верша «Паэт» — Наталля Арсеньева. Муж яе — Кушаль быў у Мінску ў час гітлераўскай акупацыі начальнікам паліцыі, дапамагаў фашыстам заганяць савецкіх людзей у лагеры смерці. Вершы, якія заклікалі да капітуляцыі перад ворагам, былі патрэбны акупантам, як і паліцэйская доўбня.

Другі «паэт» Рыгор Крушына (ён жа Рыгор Казак, ён жа фольксдойч, ён жа сёння — «палітычны» эмігрант) у тым жа гітлераўскім «Новым шляху» ў вершы «Заспявай», які быў змешчаны пад вершам «Паэт», расчулена пісаў:

Заспявай, мой невядомы
лёс!

Ці ў святле, ці над
чорнымі хмарамі.
Твая песня мяне аж да слёз
Закалыша пяшчотнымі
марамі.

Вось такіх «паэтаў», як Арсеньева, Крушына, што «захлібваліся ў вершах», усхваляючых нявольніцкі гітлераўскі лад, паэт-барацьбіт Валянцін Таўлай назваў «подлымі рабамі». Паэт у час гітлераўскай акупацыі таксама знаходзіўся на акрываўленай беларускай зямлі, але ён не «ўпіваўся восені чарамі», «пяшчотнымі марамі», не «збіраў васількі ў жыце». Ён палаў нянавісцю да акупантаў, якія спалілі яго бацьку ў Асвенціме, ён змагаўся. У другім нумары «Полымя» за 1966 год надрукаваны не вядомыя да гэтага вершы Валянціна Таўлая, напісаныя ў той час, калі пад аховай СД пісаліся вершы «Паэт», «Заспявай». Гневам, пагардай да здраднікаў гучыць верш «Новая Еўропа — замест аплявухі яе беларускім прыхільнікам». Варта нагадаць яго радкі:

Адны ідуць, другія гоняць
першых,
абы да вечара дажыць, абы...
Хвалеце прозаю,
захлібвайцеся ў вершах,
з рабоў няшчасных
подлыя рабы!
Для ўсіх народаў на душу,
на плечы
нямала ў Гітлера і пут
і лат.
Адна пацеха, што
недаўгавечны
Еўропы «новае» нечалавечы
лад.

Сёння мілітарыстам больш чым калі патрэбна разам з грубай сілай і атрута ў выглядзе вершаў «чыстага гуку». Яны імкнуцца загнаць літаратуру «за межы жыцця». І не выпадкова, што ў тым жа Нью-Йорку ў адной хеўры апынуліся і Ю. Марголін, і Н. Арсеньева, і маёр СД Ф. Кушаль...

Л. ПРОКША.

Лёс двух сцягоў

Гэта блакітная папка захоўваецца на станкабудаўнічым заводзе імя Кірава як зялікая каштоўнасць. У ёй незвычайны лёс двух сцягоў, а дакладней — гісторыя моцнай інтэрнацыянальнай дружбы кіраўцаў з працоўнымі нямецкага горада Рула.

Завязалася гэта дружба ў далёкія дваццатыя гады. Мінскія і рульскія рабочыя пачалі перапісвацца. Тады і дамовіліся, што працоўныя калектывы двух гарадоў абмяняюцца чырвонымі сцягамі.

У 1928 годзе малады рабочы Карл Фертш па даручэнню працоўных Рула павёз сцяг у Мінск. На польска-савецкай граніцы яго затрымалі польскія жандары. Сцяг адабралі. Даведаўшыся пра гэта, мінчане заявілі рашучы пратэст польскаму консулу, які ў той час быў акрэдытаваны ў Мінску. Па іх патрабаванню сцяг быў вернуты Карлу Фертшу. Яго даставілі на старэйшы і найбольш буйны ў Мінску металаапрацоўчы завод «Камунар».

Ва ўрачыстай абстаноўцы ў прысутнасці ўсяго калектыву Карл Фертш уручыў сцяг камунараўцам. А яны тады ж перадалі рабочым Рула свой чырвоны сцяг. На беларускай і нямецкай мовах на ім было напісана: «Рабочым горада Рула ад рабочых завода «Камунар». Мінск. БССР 1928 г.».

Заводскія актывісты разам з Карлам Фертшам сфатаграфаваліся на памяць ля разгорнутых сцягоў. Гэты здымак, як дарагая рэліквія, захоўваецца зараз у блакітнай папцы на заводзе імя Кірава (так цяпер называецца «Камунар»).

З той пары на ўсіх святочных дэманстрацыях у Мінску можна было бачыць сцяг рабочых горада Рула, а ў Руле — сцяг завода «Камунар».

Калі да ўлады прышлі нацысты, сцяг мінчан схаваў рабочы Карл Пашэр. Яго жонка Крысціна зашыла пунсовае палотнішча ў падушку ад канапы. І калі кватэры пагражаў вобыск, падушку вывешвалі ў двары, быццам бы для прасушкі.

Семнаццаць разоў фашысты рабілі вобыск у кватэры, але так і не знайшлі таго, чаго шукалі.

Затым сцяг быў уручаны на захаванне Вілі Штэфу, а той перадаў яго Эдмунду Рауху.

16 кастрычніка 1933 года акруговы суд ў горадзе Іена слухаў справу мужа і жонкі Пашэр. Іх абвінавацілі ў дзяржаўнай здрадзе. Крысціна Пашэр узяла ўсю віну за захаванне сцяга на сябе і запэўніла суд, што ў адсутнасці мужа, які некаторы час быў на нелегальным становішчы, спаліла палотнішча.

І усё ж нацысты адчувалі, што сцяг мінчан уцалеў і недзе захоўваецца. У сакавіку 1935 года яны выпусцілі Карла Пашэра з турмы, разлічваючы праз яго напасці на след. Нават абяцалі Пашэру ўладкаваць на добрую працу, калі ён перадасць ім палотнішча. Але дарэмна. Рабочыя горада Рула змаглі захаваць сцяг да разгрому гітлераўцаў.

І калі нашы войскі ўвайшлі ў горад Рула, над гарадской ратушай узвіўся чырвоны сцяг з надпісамі на беларускай і нямецкай мовах. Ён сведчыў аб нязменным пачуцці інтэрнацыянальнай дружбы, братняй любві да савецкіх людзей працоўных горада Рула.

Даведаўшыся аб гэтым, рабочыя завода імя Кірава паслалі ім пісьмо. «Дарагія сябры! — гаварылася ў ім. — Калектыў нашага завода захапляецца вашым гераічным учынкам і ад усяго сэрца перадае вам шчырую падзяку. На вялікі жаль, ваш сцяг, які мы так любоўна захоўвалі і з вялікай гордасцю на працягу трынаццаці гадоў праносілі ў першых радах калоны працоўных на ўрачыстых святах, загінуў ад агню на трэці дзень вайны разам з карпусамі нашага завода...

Дарагія таварышы! Савецкія людзі, верныя сваім інтэрнацыянальным традыцыям міру і дружбы паміж народамі, зараз прыкладваюць усе намаганні да таго, каб адстаяць справу міру і не дапусціць паўтарэння спусташальнай вайны. Для гэтага патрэбны будуць агульныя намаганні ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва, усіх сумленных людзей на зямлі. Таму мы былі б вельмі рады мацаваць з вамі і надалей братнюю дружбу, зноў мець ваш сцяг, як сімвал барацьбы за мір, інтэрнацыянальную салідарнасць працоўных горада Рула Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі і горада Мінска — сталіцы Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі».

Рабочыя горада Рула горача адгукнуліся на гэты зварот. У 1962 годзе на першамайскія святы ў Мінск прыбыла іх дэлегацыя ў складзе камуністаў, актыўных змагароў з нацызмам Вілі Штэйна, Карла Фертша, Карла Пашэра, Эдмунда Рауха і Элізабет Альтман. Яны прывезлі новы сцяг для кіраўцаў. І зноў чырвоны сцяг нямецкіх працоўных узвіўся над святочнымі калонамі мінчан.

А праз год у Рулу на святкаванне 15-годдзя ГДР выязджала дэлегацыя кіраўцаў на чале з галоўным інжынерам завода М. Гарохавікам. Нямецкія рабочыя цёпла прынялі гасцей з Мінска, азнаёмілі іх са сваімі дасягненнямі ў будаўніцтве сацыялізма.

Зараз калектывы завода імя Кірава і прадпрыемстваў горада Рула сістэматычна перапісваюцца. У перапіску ўключылася моладзь. Сакратар камсамольскай арганізацыі завода імя Кірава В. Хатулёў паказаў нам тэкст пісьма, якое рыхтуецца да адпраўкі ў горад Рула. З задавальненнем гартае ён маляўніча аформленую кнігу, прысвечаную сацыялістычнаму будаўніцтву ў ГДР. На кнізе — даравальны надпіс маладых рабочых Рулы. Гэта кніга падорана мінчанам у сакавіку гэтага года, калі ў нашу краіну прыбыў поезд дружбы з ГДР.

У блакітнай папцы, што захоўваецца на заводзе імя Кірава, ёсць пісьмо, падпісанае групай нямецкіх рабочых. Там гаворыцца: «Сцяг займае цяпер сваё старое месца ў тав. Пашэра. Пастарэлі тыя людзі, якія для яго захавання ставілі на карту сваё жыццё. Знасілася шаўковая тканіна сцяга, а яна, калі б магла гаварыць, многа расказала б пра радасныя і страшныя часы мінулага. Зараз яго вымаюць з чахла толькі ў выключных абставінах, напрыклад, у дзень 1 Мая, у дзень міжнароднай сустрэчы вязняў Бухенвальда і, галоўным чынам, у дзень Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, як сімвал інтэрнацыянальнай салідарнасці рабочага класа».

Сувязь Мінска і Рулы стала традыцыйнай. Быццам баявую эстафету, перадаюць загартаваныя ў палітычных баях рабочыя маладой змене цудоўнае сваё пачуццё — пралетарскі інтэрнацыяналізм.

І. НОВІКАЎ.

Любы зоры залацістыя

Словы і музыка Г. ГАЛАВАСЦІКАВА.

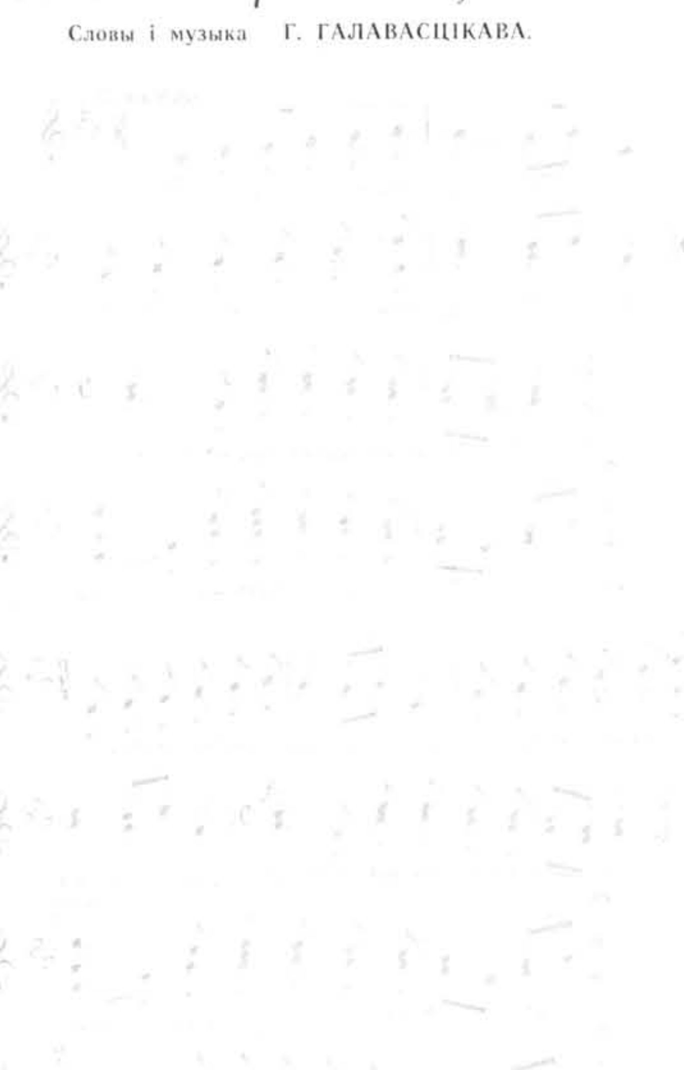

Любы зоры залацістыя,
Любы нам лугі квяцістыя,
Эх! Старонка, доляй шчасная,
Наша вольная, калгасная!
Сонцам колас налівaецца,
Морам жыта калыхаецца,
Нестрыманаю ахвотаю,
Добра ў полі за работаю.

Няма краю прыгажэйшага,
Ураджаем багацейшага,
Слаўнай працаю народнаю,
Звонкай песняю свабоднаю.
Любы зоры залацістыя,
Любы нам лугі квяцістыя,
Эх! Старонка, доляй шчасная,
Наша вольная, калгасная!

КВІТНЕЮЦЬ САДЫ БЕЛАРУСІ.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

НАТАТКІ НАТУРАЛІСТА

ЛІРЫКА ВЯСНЫ

Цёплыя патокі паўднёвых блакітных вятроў гоняць па небе кучаравыя воблакі, якія, нібы шпаркія брыганціны, знікаюць у бязмежнай вышыні. А на паверхню глебы прабіваецца кужэльная мурава. Да сонечнага святла нецярпліва рвецца азіміна.

Шмат абновак нясе май абуджаным прасторам зямлі. У лесе са сваіх цямніц вылазяць смаржкі і страчкі — першыя харчовыя грыбы. Беларусь, дарэчы, штогод адпраўляе дзесяткі тон гэтых грыбоў за мяжу — у Францыю і іншыя дзяржавы. А там, дзе шапаціць тугая папараць ды зелянее насычаны вадой мох, расплюшчваюць прывабныя вочкі пралескі, цвітуць сінія і белыя падснежнікі, прачынаюцца гусіная цыбуля, кураслеп казяльцовы і дуброўцы, чубатка, чысцяк, падбел.

Краўчыха-вясна шые новае ўбранне і дрэвам. На галінах, напоўненых пульсуючым сокам, трапятліва лопаюцца пупышкі і выпускаюць духмяныя клейкія лісточкі. Серабрыстай шэранню пакрыліся першыя кветканосы — вербы, у мяккі пух апрануўся агрэст, пачынаюць зелянець таполі, вольхі, бярозы, вяз, арэшнік, вішні і фарсухі-чаромхі.

Тым часам над лясным прасцягам, прабіваючы ружовыя пасмы туманаў, узнімаецца лілловы світанак. Усход агністага сонца на кожнай баравіне вітае мноства ранішніх птушак. У гэты час можна пачуць шчаслівую песню глушцоў. Прыгожыя птахі лагодна насміхваюцца ў шэрыя бароды незразумелымі для нас гукамі. Цудоўныя акорды іх музыкі перакатваюцца над дрымучымі ляснымі нетрамі. У песенным майстэрстве спаборнічаюць паміж сабой жаўрукі, аўсянкі, зелянушкі, берасцянкі... Пеўчыя дразды, сапраўдныя лірыкі вясны, займаюць першынство ў цяперашнім хоры пералётных. Жураўлі, што адны з першых адамкнулі дзверы балотных пустак, цяпер важна ходзяць па імшарах, збіраюць леташнія журавіны або скубуць ужо свежую траўку. А на абжытыя ўчасткі стройнымі калонамі прыбываюць гусі. На лугавінах і паплавах пасвяцца буслы. Прыляцеўшы з далёкай Афрыкі, яны адразу пачалі рамонт старога жылля. Бусел і бусліха працуюць з цямна да цямна. Толькі ноччу стомленыя падарожнікі пераводзяць, як кажуць, дыханне.

Пасля першага грому прылятае зязюля. У ціхіх гаях, паблізу рачных люстэркаў і крыніц, бяздомніца «адлічвае» камусьці доўгія і шчаслівыя гады.

Шолахам і галасістай гамонкай напаўняюцца запаведныя ўгоддзі. Тут у разгары вясны жыве каля 200 відаў разнастайных крылатых весялуноў. У хуткім часе, калі чаромха шырэй разгорне свае лісточкі, зашчабеча і востракрылая ластаўка-касатка.

Вясна гаспадарыць. З-пад кары і гнілых пнёў выпаўзаюць насякомыя. Утульныя сховішчы пакінулі рыжыя мурашкі, пырхаюць блакітніцы і крапіўніцы, «таўкуць мак» камары, звоняць пчолы і жучкі.

На пойме сярод кветкаградаў залатой лотаці незвычайнае відовішча: усюды «іграе» буйная рыба — выкідваюцца з вады зялёна-шэрыя шчупакі. Над паверхняй азёрна-рачных басейнаў паказваюць спіны і плаўнікі віртлявыя язі, акуні... Пругкія і моцныя рыбы імкнуцца на мель, каб дзе-небудзь каля завалаў або камення знайсці зручны куток для нерасту.

Вірлівае разводдзе расшкліла акно бабрынай сям'і. Калі вечар пачынае расціраць на небе чорную фарбу, з часовай лежкі падымаецца і галодны гаспадар ельніку — мядзведзь. Адмерваючы лясныя кіламетры, ён блукае ў пошуках правіянту.

Пад заслонай цемры промыслам заняты барсук, янот і іншыя драпежнікі.

Пад шатамі галінак нарадзіла дзяцей вавёрка, рыхтуюцца да ацёлу ласі. Капытныя пакідаюць зімовыя стаянкі і перасяляюцца ў сухія і зацішныя мясціны.

Дружна жывуць гурты аленяў. Яны, як і ласі, поўнасцю перайшлі ўжо на падножны корм, але часта наведваюць і кармушкі, дзе ласуюцца соллюлізунцом. Клыкатая дзічыха са сваім паласатым статкам сілкуецца сакавітым карэннем дзікарослых траў, апетытна есць лічынкі чарвякоў.

Вясна! Дзень і ноч шуміць, гудзе гэты сейбіт першай зеляніны, лісточкаў і птушынай музыкі.

Ул. БУТАРАЎ.

Бярэзінскі запаведнік.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС: